

Dilin Büyük Tehlikesi ve Susmanın Fazileti Hakkında Hadisler

- Hz. Peygamber (s.a) şöyle buyurmuştur: **Susan kurtulmuştur!1 Susmak, hikmettir. Susan ise pek az!..2**
- Ukbe b. Âmir der ki: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Kurtuluş nedir?' dedim, Hz. Peygamber cevap olarak şöyle dedi: **'Dilini koru! Evinden çıkma! Günahın için ağla!'** 4
- Yine şöyle buyurmuştur: **'Kim, Kabkabi'nın, Zabzabi'nın ve Laklakı'nın şerrinden korunmuşsa, o kimse bütün şerden korunmuş demektir.5**

Kabkab mide, Zabzab tenâsül uzvu, Laklak ise dil demektir. İşte bu üç şehvet ile insanların ekserisi helâk olmaktadır. Bu sırra binaen biz, mide ile tenâsül organının şehvetinin âfetini beyan eder etmez, hemen dilin âfetlerini beyan etmeye başladık.

- Hz. Peygamber'e İnsanı cennete götüren şeyin en büyüğü' sorulduğu zaman şu cevabı verdi: 'Allah'tan sakınmak ve güzel ahlâk'7 'Ateşe sokanın en büyüğü'nden sorulduğu zaman da şu cevabı verdi: **İki içi boş olan nesne: Ağız ile tenâsül organı!** İhtimal ki hadîste bahsi geçen 'ağız'dan murâd, dilin âfetleridir. Çünkü ağız dilin mahallidir ve yine ihtimaldir ki mideden murâd onun menfezidir. Yani tenâsül uzvudur. Çünkü Muaz b. Cebel Hz. Peygamber'e 'Ey Allah'ın Rasûlü! Biz söylediklerimizden sorumlu muyuz?' diye sordu. Hz. Peygamber (s.a) şöyle cevap verdi:

Ey Cebel'in oğlu! Annen matemini tutsun! **İnsanları burunları üzerine ateşe sürükleyen dillerin mahsulünden başka ne olabilir?8**

- Abdullah es-Sakafi 'Ey Allah'ın Rasûlü! Bana sığınacağım birşey söyle!' deyince, cevap olarak şöyle buyurmuştur: 'Rabbim Allah'tır de, sonra dosdoğru ol!9 'Ya Rasûlullah! **Benim için en tehlikeli şey nedir?'** diye sordum. Dilini tutarak 'Budur' dedi.
- Rivayet ediliyor ki Muaz (r.a) "Ey Allah'ın Rasûlü! **Amellerin hangisi daha faziletlidir?'** dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber dilini çıkardı. Sonra üzerine parmağını koydu.10
- **Kim selâmette kalmayı seviyorsa, sükûttan ayrılmasın.12**
- Rivayet ediliyor ki Hz. Ömer (r.a) Ebubekir Sıddîk'ı, dilini eliyle çekerken gördü ve 'Ey Rasûlullah'm halifesi! Ne yapıyorsun?' diye sordu. Ebubekir şöyle cevap verdi: Şudur beni tehlikeli yerlere sokan!.. Hz. Peygamber şöyle buyurmuştu:

Bedende hiçbir âzâ yok ki Allah katında dilden şikayetçi olmasın.14

- İbn Mes'ud Safa tepesinde bulunuyordu: 'Lebbeyk Allahümme lebbeyke!' duasını okuyor ve şöyle diyordu: **'Ey dilim! Hayrı söyle, kâr et! Kötü söyleme, tehlikelerden selâmet kalırsın. Bunları,pişman olmazdan önce yap!'** Kendisine 'Ya Ebû Abdurrahman! Bu senin kendiliğinden söylediğin bir dua mıdır, yoksa Hz. Peygamber'den dinlediğin bir dua mı?' denildi. İbn Me'sud şöyle dedi: Hayır! Aksine ben Hz. Peygamberin şöyle dediğini işittim:

Muhakkak ki ademoğlunun yanlışlıklarının çoğu dilindedir.15

- **Dilini koruyan bir kimsenin avretini Allah Teâlâ örter. Öfkesine hâkim olan bir kimseyi Allah azabından korur. Çünkü Allah'a yalvarıp özrünü arzederse, Allah onun özrünü kabul eder.16**

- Rivayet ediliyor ki, Muaz b. Cebel 'Ey Allah'ın Rasûlü! Bana nasihatta bulun!' dedi. Hz. Peygamber: 'Allah'ı görür gibi ona ibadet et! Nefsini ölümlerden say! Eğer dilersen, **senin için bunlardan daha faydalı birşeyi haber vereyim**' diyerek dilini işaret etti.¹⁷
- **Size ibadetin en kolayını ve beden için en rahatını haber vereyim mi? Susmak ve güzel ahlâktır.**¹⁸
- **Her kim, Allah'a ve son güne inanıyorsa, ya hayır söylesin veya sükût etsin.**
- **Allah o kuldan razı olsun ki, konuşup ganimet sahibi olur veya susup selâmette kalır.**¹⁹
- Hz. İsa'ya 'Bizi öyle bir amele muttali et ki onunla cennete girmiş olalım!' denildiğinde şöyle demiştir: '**Hiç konuşmayınız**'. Dediler ki: 'Buna gücümüz yetmez!' O zaman şöyle dedi: '**O halde ancak hayır ile konuşunuz!**'
- Berra b. Âzib'den şöyle rivayet ediliyor: Bir göçebe Hz. Peygamberin huzurunâ geldi ve dedi ki: 'Beni öyle bir ibadete muttali et ki cennete girmeme vesile olsun!' Hz. Peygamber de şöyle buyurdu:
Aç kimseye yedir, susuza içir! Emr-i bi'l-mâruf yap! Münkeri yasakla! **Eğer gücün buna yetmiyorsa -hayır hariç-dilini tut!**²⁰
- **Hayır hariç, dilini tut! Böyle yapmakla şeytanı mağlûp edersin.**²¹
- **Müslüman kimseyi susmuş ve vakur gördüğünüz zaman ona yaklaşınız! Çünkü o, hikmeti telkin eder.**²²
- İnsanlar üç gruptur:
1.Ganim 2.Sâlim 3.Sâhib
Ganim, Allah'ı zikreden, **Sâlim sükût eden**, Sâhib ise bâtıla dalan kimsedir.²³
- **Mü'min bir kimsenin dili, kalbinin arkasındadır. Konuşmak istediği zaman kalbiyle o şeyi düşünür, sonra diliyle onu geçirir; münafığın dili kalbinin önündedir. Bir şeyi kastettiğinde diliyle söyler, kalbiyle düşünmez.**²⁴
- İsa (a.s) şöyle demiştir: **İbadet on parçadır. Bu on parçanın dokuzu susmak, bir parçası da insanlardan kaçmaktır**'.

1)Tirmizî	12)İbn Ebî Dünya, Beyhakî	b. Selim'den)
2)Deylemî	13)Tirmizî, (Said b. Câbir'den)	19)İbn Ebî Dünya, Beyhakî, (Hasan Basrî'dou)
3)Tirmizî, Nesâî	14)İbn Ebî Dünya, Dârekutnî, Beyhakî	20)İbn Hibban, Taber&nS, Evsat
4)Tirmizî	15)Taberânî, İbn Ebî Dünya, Beyhakî	21)İbn Ebî Dünya
5)Buhârî	16)İbn Ebî Dünya, Taberânî, (İbn Ömer'den)	22)İbn Mâce
6)Deylemî	17)İbn Ebî Dünya, (Mürsel olarak)	23)Taberânî, (İbn Mes'ud'dan)
7)Tirmizî	18)Müslim, Buhârî, (Saffan	24)Harâitî, (Hasan Basrî'den
8)İbn Mâce, Hâkim		
9)Nesâî		
10)Taberânî, İbn Ebî Dünya		
11)Harâitî, (Enes b. Malik'ten)		

Ashab'ın ve Âlimlerin Sözleri

- Ebubekir Sıddîk (r.a) ağzına küçük taşları koyar, onlarla nefisini konuşmaktan menederdi. **Kendisi diline işaret ederek şöyle demiştir: 'Beni tehlikeli yerlere sokan budur!'**
- Abdullah b. Mes'ud (r.a) der ki: 'Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ederim, **uzun hapsetmeye dilden daha fazla müstehak olan hiçbir şey yoktur!'**
- Tavus şöyle demiştir: **'Benim dilim yırtıcı hayvandır. Onu bıraktığım zaman beni yer!'**
- Vehb b. Münebbih, Âl-i Davud'un hikmetinden şunu söyledi: **'Akıllı bir kimseye gereken, zamanını bilmek, dilini korumak ve kendi hâline yönelmektir.'**
- Hasan Basrî şöyle demiştir: **'Dilini korumayan bir kimse dinini hakkıyla bilmiş değildir.'**
- Evzâî şöyle demiştir: Ömer b. Abdulaziz (r.a) bizlere şöyle yazdı: **'Ölümü fazla hatırlayan bir kimse, dünyada az ile razı olur. Konuşmasını amelinden sayan bir kimse, kendisini ilgilendirmeyen konuda az konuşur!'**
- Susmak, kişi için iki fazileti bir araya getirir:
1.Dininde selâmet kalmak 2.Arkadaşını iyi anlamak
- Muhammed b. Vâsık, Mâlik b. Dinar'a şöyle dedi: 'Ey Ebû Yahya! **İnsanlar için dilini korumak, dinar ve dirhemi (parayı) korumaktan daha çetindir.'**
- Ebubekir b. Ayyaş şöyle anlatıyor: "Dört padişah bir araya geldi. Biri Hind, biri Çin, biri Kısra ve biri de Kayser... Aynı mânâyı ayrı ibarelerle ifadeye çalıştılar. Onlardan biri dedi ki: **'Ben söylediğimden dolayı nedamet duyarım. Fakat söylemediğimden dolayı duymam.'** Diğer biri de şöyle dedi: **'Ben herhangi bir kelimeyi konuştuğum zaman o kelime bana hâkim olur. Ben ona hâkim olamam. Onu konuşmadığım zaman ise, ben ona hâkimim. O bana hâkim değil.'** Üçüncüsü dedi ki: **'Ben konuşanın hâline hayret ediyorum. Eğer konuştuğu kendisine dönerse, kendisine zarar verir. Eğer dönmezse kendisine fayda vermez.'** Dördüncüsü de **'Ben söylemediğimi reddetmekte söylediğimi reddetmekten daha kudretliyimdir'** dedi".
- Mansûr b. Mu'taz kırk sene yatsı namazından sonra bir kelime dahi konuşmadı. Rabi b. Hay sem, yirmi sene dünya kelâmından bir kelime dahi konuşmadı. Sabahladığı zaman bir divit ile kâğıt alır, ne konuşursa kaydeder. Akşam üzeri konuştuklarından nefisini sorumlu tutar, hesaba çekerdi.
- Hz. Ali : Ahmak o dur ki ; sorulmadığı soruya cevap verir.

Hasan Akar ağabey :

Söylememek suçsa söyle, değilse sus.

Susmak ciddi ve büyük bir güçtür.

Konuşunca söyleyeceklerin miktarı bellidir. Susunca herkes farklı anlar.